

В НОМЕРІ:

“ШКОЛА ГРОМАДСЬКОЇ УЧАСТІ”: ЖИТТЯ ПРОЕКТУ

Нові технології: телеміст, що
об'єднує

В наших силах розбудити
світанок

Вплив “Школи громадської участі”
на життя громад

Мультплощадка позитивних змін
“Анімація”

ТОЧКА ЗОРУ ЕКСПЕРТА

Організація громад: світові
практики

Модернізація клубних закладів:
сучасний стан та перспективи

Побудова довгострокових
відносин з донорами

ІНФО ПРО ІНФО

У промінні знань!

Міжнародний день активних
людей

В об'єктиві: громадське життя

*“Зібратись разом - це початок, триматись
разом - це процес, працювати разом - успіх”
Генрі Форд*

CHARLES STEWART
MOTT FOUNDATION

Редактор:
Марія Калашнік

Члени редакційної ради:
Лев Абрамов
Тамара Азарова
Оксана Гур'янова

Дизайн:
Віталій Штефан
Марія Калашнік

Верстка:
Марія Калашнік

Адреса редакції:
м. Кіровоград
вул. Гайдара, 75-а, оф. 1
Поштова адреса:
а/с 4/30, м. Кіровоград,
Україна, 25006.
Тел.: (0522) 27-10-95
E-mail: iscm@mail.ru,
adm.iscm@gmail.com
Веб-сайти: www.lacenter.org.ua,
www.lac.org.ua

Видання розраховане на активістів громадських організацій, працівників закладів культури, посадовців органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, журналістів та всіх, хто цікавиться суспільним життям сучасної України.

Надіслані матеріали не рецензуються та не повертаються. Редакція може не поділяти точку зору автора та не відповідає за фактологічні помилки, які він допустив.

Якщо ви бажаєте отримувати бюлетень або інші видання ІСКМ, просимо надсилати електронною поштою офіційні листи-заявки за підписом керівника вашої організації або структурного підрозділу на адресу adm.iscm@gmail.com.

Видання розповсюджується безкоштовно.

Листування тільки на сторінках видання. Думки висловлені у видання належать авторам і можуть не співпадати з офіційною позицією ІСКМ.

Тиражування **ФОП Александрова М.В.**
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції **КГ 009**

Замовлення № 3668 від 4 березня 2013р.
Наклад 1000 примірників

Бюлетень видається з 1999 року.

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
Серія КГ № 522/99 Р

Видання засноване
Інститутом соціокультурного менеджменту

© Інститут соціокультурного менеджменту (ІСКМ)

Шановні друзі!

Дуже слушний вислів, який у цьому номері «НДО-Інформ» задає тон усьому бюлетеню, свого часу сказав Генрі Форд: «Зібратись разом - це початок, триматись разом - це процес, працювати разом - успіх».

Цими словами можна описати процес розвитку «Школи громадської участі», яку реалізує Інститут соціокультурного менеджменту за фінансової підтримки Фонду ім. Ч.С. Мотта. За рік реалізації проекту можна стверджувати, що учасники школи впевнено пройшли два перші кроки і вже починають працювати разом, об'єднуючи зусилля для розвитку власних громад. Навчальний план у Школі складається з трьох етапів, перший – тренінги з «Анімації громадської діяльності», другий – залучення провідних міжнародних та українських експертів у сфері розвитку громад та анімації і третій етап, який ще має відбутися, - це передача найбільш успішних практик, які народилися в рамках проекту іншим учасникам.

Спостерігаючи за тим, як в Україні з'являється все більше ініціатив які реалізуються на локальному рівні, у невеликих населених пунктах, можна простежити зростання залученості громадян до суспільного життя. Саме такі ініціативи і є запорукою розвитку громадянського суспільства у Україні.

Завдання «НДО-Інформ» полягає у зборі та поширенні інформації про ті проекти та починання, які зможуть надихнути інших на активні дії. Для наших читачів ми збираємо найкращі практики на теренах України, а також залучаємо до обговорення актуальних тем провідних як українських, так і міжнародних експертів у галузі культурного сектору та розвитку громад.

Наша країна все ще стоїть на шляху до пробудження справжньої активності на місцях. Адже лише ті ініціативи, які будуть йти від людей зможуть розбудити потенціал розвитку нашої країни.

**З повагою,
Марія Калашнік,
Редактор «НДО-Інформ»**

Бюлетень «НДО-Інформ» був представлений Інститутом соціокультурного менеджменту (ІСКМ) в рамках проекту «Школа громадської участі» за фінансової підтримки Фонду ім. Ч.С. Мотта. Зміст видання є винятковою відповідальністю ІСКМ та не обов'язково відображає точку зору Фонду ім. Ч.С. Мотта. Відтворення та використання будь-якої частини цього видання у будь-якому форматі, включаючи графічний, електронний, копіювання чи використання в будь-який інший спосіб дозволяється за умови відповідного посилання на оригінальне джерело.

З М І С Т

Нові технології: “Телеміст, що об’єднує” <i>Марія Калашнік, координатор проекту Інституту соціокультурного менеджменту “Школа громадської участі”.....</i>	2
В наших силах розбудити світанок <i>Алевтина Сохіна, директор Первомайського міського центру культури</i>	4
Вплив “Школи громадської участі” на життя громад <i>Матеріал підготувала Оксана Набока, асистент проекту.....</i>	8
Мультплощадка позитивних змін “Анімація” <i>Віталій Моргун, керівник благодійної організації “Волоський фонд розвитку громади”.....</i>	12
Організація громад: світові практики <i>Інтерв’ю із Полом Кромвелем, тренером та консультантом з організації громад Європейської мережі організації громад.....</i>	14
Модернізація клубних закладів сучасний стан та перспективи <i>Світлана Пахлова, науковий співробітник Українського Центру Культурних Досліджень</i>	17
Побудова довгострокових відносин з донорами <i>Юрій Трофіменко, Центр “Ахалар”.....</i>	20
У промінні знань <i>Іванна Бузинник, керівник гуртка з арт-терапії.....</i>	24
Міжнародний день активних людей <i>Команда Центру “Служіння”, Нижній Новгород, Росія.....</i>	24

Нові технології: «Телеміст, що об'єднує»

Використовуючи сучасні технології, можна проводити всеукраїнські конференції дистанційно. Це ще раз доводять учасники «Школи громадської участі», які об'єдналися для реалізації довготривалого молодіжного медіа – проекту «Пізнаємо Україну через діалог».

Мета проекту – об'єднання молоді із різних регіонів України – заходу, центру та сходу навколо ідеї державності та налагодження подальшого партнерства між ними, використовуючи сучасні медіа Інтернет-ресурси.

Перший етап проекту було проведено у День соборності України і він передбачав формування чотирьох медіа-студій у чотирьох містах України, з учнів старших класів місцевих шкіл, вчителів, представників громадськості та місцевої влади. Студії працювали в міських (м. Добропілля, м. Краматорськ, Донецька область) та районній (м. Мала Виска, Кіровоградська область) бібліотеках, а також

в 55 загальноосвітній школі I-III ступенів (м. Львів).

Більше ніж 100 запрошених одночасно зі своїх студій під час 2-х годинного прямого ефіру могли ознайомитись з історією міст - учасників, роботою закладів та діяльністю

Центральна районна бібліотека ім. Лесі Українки,
м. Мала Виска

один одного. Подія продемонструвала високий рівень толерантності, відкритості, живого інтересу учасників та готовності до подальшої співпраці.

Модераторами проекту виступали: Леонід Жовтило, Наталія Заброцька, Іванна Бруцька та Станіслав Черногор.

В результаті зустрічі виникло бачення подальшої спільної діяльності і вже заплановані майбутні спільні ініціативи.

На запитання про те що дав Вам телеміст до дня Соборності відповідає Віктор Малиновський, учень 11-Б класу СШ №55 м. Львова: «Я побачив,

Краматорська міська публічна бібліотека ім. М. Горького,
м. Краматорськ

які люди з інших міст, як вони спілкуються. До цього заходу не було змоги поспілкуватись. Виникли думки поїхати, відкрити для себе нові міста...»

Ховалко Мирослава Петрівна, заступник з навчально – виховної роботи СШ №55 м. Львів: «Ця подія була цікава і корисна, оскільки, по-перше, ми познайомились з новими людьми на території України, по-друге, ми застосували нові інтернет – технології, які ми до того в школі не використовуємо (телемости). По-третє, учнів зацікавили новою формою роботи, вони знайшли для себе ровесників для спілкування з інших міст України. Це відкрило нові перспективи для творчого прояву учнів».

Бібліотека м. Добропілля підготувала презентацію, в яку включила звіт про виконану роботу за 2012 рік. Це і робота з інвалідами по зору, і програма духовності, яка успішно працює вже не перший рік в бібліотеці. Також були показані найбільші заходи, які пройшли в минулому році в бібліотеці або за її участі.

Але більш детально було презентовано партнерські відносини бібліотеки із різними організаціями міста. Окремо зупинились на співпраці із ГО «Добро», спільно з якою було проведено різні заходи: зустрічі, тренінги, екологічні акції, флеш-моби. Завдяки цій співпраці зараз в місті працює волонтер Корпусу Миру – Уільям Рей. Уільям представив свою презентацію учасникам «Що я зробив в Україні». Уся робота бібліотеки націлена на активізацію молоді, на її участь у житті та процвітанні міста.

Бібліотека м. Краматорськ представила своє місто із презентацією «Краматорськ - індустріальний центр Північного Донбасу!». Презентація складена із п'яти туристичних маршрутів по м. Краматорськ, в розробці яких брали участь і юні краєзнавці міста.

Презентаційні карти власних міст

представили й інші учасники телемосту.

Головне, що проведення такої відеоконференції не вимагає жодних витрат, якщо у вас є комп'ютер із веб камерою та доступ в Інтернет. Більш детально технічну сторону прокоментував Станіслав Черногор: «Ми користувалися відеоконференціями Google+. Це безкоштовно. Як показала практика - оптимальна кількість 3 учасника, хоча як показав останній міст - можливо і 4. При більшій кількості виникають проблеми зі звуком, бувають проблеми із демонстрацією презентацій та відео. Із чим це пов'язано - поки

Центральна міська бібліотека, м. Добропілля

не розібрались - чи це із лініями Google, чи це визначається швидкістю найповільнішого каналу, на який йде трансляція. Звичайно, існують і платні програми, там і можливостей більше і якість краща, але хто ж буде платити?»

Заброцька Наталія, координатор проекту «Відкриваємо Україну через діалог» м. Львів:

«Цей захід цінний для мене вже тільки тому, що я змогла реалізувати його у школі в котрій навчалась. Для учнів це можливість освоїти нові медіа на власному досвіді.

Так зустріти день Соборності – була справді чудова ідея. Спілкування представників із заходу-центру-сходу продемонструвало готовність до співпраці, високу толерантність і справжній інтерес один до одного, Отож, готуємо наступний телеміст...»

Учасник медіа - проекту «Пізнаємо Україну через діалог» Віталій Топчій (м. Мала Виска), про комунікативне та пізнавальне значення медіа - мостів для молоді і не тільки. Віталій неодноразовий призер Всеукраїнських та міжнародних змагань з боротьби Дзюдо: «Звичайно такі телемости потрібні. Я тут перший раз, але мені сподобалось, хоча б тим, що через медіа-міст можна дізнатись про такі види спорту, які ми не знали, які тільки зароджуються. Наприклад, як у хлопців зі Львова зародився новий вид спорту, ми його не знали і про нього не чули, але нам було цікаво про нього почути і думаю у нас він набере популярність. Нам дуже цікаві результати, які проводять інші школи. Необхідно, щоб наша країна знала героїв. Ми бачили хлопців, які підтягуються 30 раз, я розумію, що це дуже важко. Також ми бачили олімпійського чемпіона, якого я раніше не знав, але мені було дуже приємно з ним познайомитися, хоч і через телеміст».

Приклади із громадської діяльності представлених міст України доводять, що життя і в невеликих містах і в таких як Львів і Краматорськ, вирує. Приємно, що молодь виступає зі своїми ініціативами і успішно їх реалізує в центрах активності громади – школах та бібліотеках.

Матеріал, у співпраці із організаторами проекту, підготувала - **Марія Калашнік**

В наших силах розбудити світанок

Луганська область - схід України, і, здавалося б - там, де прокидається першим сонце, повинні прокидатися і першими все нові починання. Але в реаліях життя все складається зовсім по-іншому. Луганська область - це економічно важлива і промислова частина України, де можна побачити «яскраві і незвичайні фарби», які створені не природою, а людиною. Ця різноманітність домішок помаранчевого та рожевого диму над м. Алчевськ від впливу металургійного комбінату. Це незвичайний рельєф місцевості від териконів, які залишилися після закриття більшості шахт, зараз оброслі в більшій частині зеленню і викликають непідробний захват та інтерес в іноземців та жителів «зелених» областей України, які ніколи не бачили шахт, і захоплено думають, що взимку у нас в області діють гірськолижні курорти.

Напевно, кожне місто області має як мінімум кілька підприємств важкої промисловості, які, на превеликий жаль, несприятливо впливають на наше життя.

Життя людей таких регіонів зводиться в основному до буденності. Вони не бачать культурної сторони життя, тому що кожен день середньостатистичної людини зводиться до того, що, вставши рано вранці, вона бредє на свою роботу, ввечері, зайшовши в магазин, повертається додому. Побутові проблеми і низький рівень життя та зарплати дають про себе знати. Людина стає розлюченою, її думки зводяться лише до банального «виживання» і рутинного життя. Вісім чоловік з десяти не можуть дозволити собі з'їздити в театр або просто сходити, наприклад, в ресторан. Вся ця метушня призводить до того, що батьки часто через те, що зайняті в основному тим, щоб забезпечують сім'ю, не мають ні часу, ні можливостей правильно виховувати і розвивати дітей з дитинства,

Учасники телемосту

Свято у селищі Родіна

адже саме звідти бере початок те, якою дитина виросте і яку роль гратиме у суспільстві. Вона може покращувати життя навколо себе і вести за собою маси, або ж «проживати і пропалювати» своє життя, при цьому нічого не роблячи, і вносячи розбрат у суспільство про те, що «нам всім хтось щось повинен» ...

З 2007 року моя трудова діяльність почалася у м. Стаханові у Міському Палаці культури ім. Горького. Ледей закінчивши навчання, я потрапила в цей прекрасний заклад культури, незважаючи на те, що за освітою я викладач музики і світової художньої культури. Для дівчини, яка вперше пішла працювати, я не особливо замислювалася про те, як розвивається або не розвивається культура за межами міста. Я тільки бачила і постійно пишалася тим, що я працюю в такій прекрасній монументальній будівлі, Палаці культури першої категорії, будівлі, яка по праву носить звання «Пам'ятник архітектури України» з надзвичайно цікавою історією і величезною інфраструктурою. За час роботи я постійно чомусь вчилася, вбирала нові знання і освоювала великий рівень роботи, який зобов'язані вкладати працівники культури для створення гідного дозвілля городян.

Дві речі, які раз і назавжди я для себе зрозуміла - це те, що жителі ніколи не будуть абсолютно задоволені твоєю роботою, як би ти її не виконував. Завжди знайдуться «порадники» і «незадоволені вчителі». Як мовиться, дуже шкода, що всі люди, які можуть правильно керувати державою, вже

працюють або таксистами, або перукарями.

Другий принцип мого життя і моєї діяльності полягає в тому, що якщо є проблеми - не потрібно намагатися їх просто вирішувати, а потрібно шукати корінь, який обов'язково знайдеться, і від його рішення або не рішення будуть залежати подальші сторони розвитку.

У серпні 2012 року так вийшло, що я змінила місце роботи, очоливши Міський центр культури і дозвілля «Зоря» в прилеглому від Стаханова місті Первомайську. Саме в той момент я зрозуміла, що все пізнається у порівнянні.

Як у мультфільмах - на плечах сидів білий янголятко і червоний диявольонок. На стороні янголятка ясно вималювалися - мій колишній теплий, комфортний кабінет з усім обладнанням, близькість місця роботи, гідна зарплата, розмах будівлі, шикарний театральний зал, і головне, добре знання своєї роботи.

Юна активістка Марія Бровар

З іншого ж боку - я бачила невелику нетипову будівлю колишнього кінотеатру, яку було реформовано в Міський центр культури і дозвілля, з повною відсутністю ремонту, з безліччю проблем, маленьким штатом працівників, низькою зарплатою, щоденною півгодинною дорогою на роботу, і найголовніше не володінням досвідом роботи директора. Але, мабуть, молодість, амбіції і прагнення творити взяли верх.

Ближче познайомившись з містом, стало відомо, що наш Центр культури та дозвілля - це головний і єдиний заклад культури клубного типу у місті. Але цікава особливість м. Первомайськ - це те, що місто складається з кількох районів і селищ, і як виявилось, в кожному є клуби, і загальна їх кількість - 12. Побачивши їх на власні очі, знову перед очима пронеслося порівняння. Центр культури, який, спочатку мені здавався крахом цивілізації, вже здавався центром всесвіту. Ситуація ж в селищних клубах була явно не краща. У більшій частині це були шикарні старовинні будівлі, але, як і у багатьох куточках нашої країни - без ремонту, з кількістю працівників в особі завідувача клубом і сторожа.

Зрозумівши ситуацію, я стала шукати різні проекти, що проводяться в Україні для того, щоб знайти якісь кошти для реалізації різних проектів. Таким чином, я натрапила на цікавий проект «Школа громадської участі*», і подала заявку. Моїй радості не було меж, коли прийшла позитивна відповідь, але в той же час з'явився й переляк - що ж буде?

Повертаючись додому після триденного перебування в Криму моя голова просто не могла по полицках укласти все те нове і цікаве, що я отримала. Нові знайомства, нові ідеї, і найголовніше - розуміння того, що не одна я «страждаю миром у всьому світі» і є величезна кількість людей, яким не байдуже наше життя.

Отримала домашнє завдання, як і всі учасники, ще в серпні,

але зробити щось слушне поки не виходило. Багато учасників надсилали дуже цікаві проекти, але, на превеликий жаль, надіслати такого я не могла, адже робота закладу культури і так полягає у постійній організації заходів різної форми. Хотілося організувати щось нове, і саме так, як було обумовлено умовами «Школи», щоб організаторами виступили жителі.

Дуже хорошу службу мені зіграло так зване «сарафанне радіо». По приїзду додому дуже багато творчих людей і не тільки заходили до мене поговорити. Природно, всім дуже хотілося дізнатися про «Школу», і по максимуму я викладала інформацію. І ось почалося.

Перший проект, який був організований спільно з мешканцями одного з довколишніх кварталів - це дитяче свято. Чудовий і небайдужий мешканець району, а по сумісництву режисер, який має приватний ляльковий театр «Теракота» Олександр Полуянов запропонував цю ідею. Від нас знадобилися апаратура й декорації. Всю іншу роботу взяли на себе саме мешканці будинку. Вони розробляли, друкували і розклеювали афіші. Деякі мами пекли солодку випічку для дітей. Інші шукали спонсорів, які організували солодкі призи. Самим же Олександром Полуяновим і його працівниками безкоштовно був показаний чудовий ляльковий спектакль. Несподіваним стало те, що на свято з самого ранку приходили

Вересневе свято селища Альберт

Новорічні свята 2013

діти з сусідніх будинків. Частина з них була з неблагополучних сімей, і важко передати ті почуття, коли ти бачиш, з якими емоціями діти спостерігали за видовищем. Саме в той момент стало зрозуміло, що ПОТРІБНО! активізувати людей безпосередньо в їх районах, а не просто «зганяти» в установи культури, тому було гранично ясно, що багато батьків ніколи не приведуть своїх дітей до нас, адже їм, на превеликий жаль, попросту або все одно чи немає коли.

У вересні після враження від поїздки до Львова та другої частини «Школи» мої емоції просто не знаходили собі місця. Знову була маса розповідей, яка поклала у «фундамент» активності суспільства вже другу цеглу. Послухавши мої розповіді, приватний підприємець одного з віддалених районів міста на наступний же день прийшов, і сказав: «Я подумав, і вирішив, що у нас 40 років не проводилися жодного заходу». Було вирішено провести так зване «свято двору». Міським центром культури та дозвілля «Зоря» була організована концертна програма, жителями ж знову все інше. Транспорт звозив людей, були розроблені і надруковані афіші. Приватними підприємцями були організовані призи на конкурсну програму. Примітно те, що на свято приїхав мер міста, і простим активним мешканцям, які постійно працювали на благо свого району, були вручені грамоти та подяки. У цей день саме мером міста було вирішено, що це свято стане щорічним. Багато людей похвалилося і вже

пропонують ідеї для проведення свята в наступному році.

Буквально на наступному тижні, після проведення свята на селищі «Альберт» чутки дуже швидко поширилися. І вже через тиждень з такою ж програмою ми відвідали ще один район міста. Тут вже до нас приєдналися місцева школа та місцевий клуб.

Складаючи план роботи на 2013 рік, в нього вже було внесено цілий розділ таких районних свят і дитячих заходів з більшою участю в організації безпосередньо самих жителів міста.

Знань отримано було багато, і звичайно ж, дуже хотілося з ними поділитися з усіма небайдужими. У грудні на базі центру культури було організовано нове клубне формування «SMART», метою якого було навчання людей для соціально-активної діяльності.

До першого семінару, який я проводила, я дуже готувалася і переживала, адже коли я їхала навчатися на «Школу громадської участі» я знала, що це робилося за моїм власним бажанням. Тут же, для того, щоб почати свою діяльність були запрошені керівники всіх клубів, бібліотек, музею, і, звичайно ж наш молодий і перспективний колектив. Страх був обумовлений тим, що велика частина керівників - це вже досвідчені працівники, і не факт, що їм потрібно було яке навчання, тим більше, від 25-річної дівчини, яка намагається розповісти своє бачення у подальшому розвитку клубних установ.

Семінар було закінчено, і всі заповнили анкети, які я розробила, щоб зрозуміти - чи потрібно взагалі все це, і якщо потрібно - то в якому напрямку рухатися.

Результат мене дуже порадував - 95% зраділи новій формі роботи та новим знанням. Аудиторія відвідуваних стала рости, і прийнято рішення проводити засідання раз на місяць. Важливим став той факт, якщо по приходу на роботу мене не особливо сприймали як фахівця, і чесно сказати - я навіть

не знала керівників закладів культури міста, то зараз я постійно надаю різну методичну допомогу, яка так необхідна керівникам таких закладів для активізації населення, особливо в районах сільської місцевості.

Міський центр культури і дозвілля «Зоря» - це місце, яке стає в хорошому сенсі «епіцентром» активності наших жителів. Ми намагаємося проводити якісні заходи для того, щоб завоювати довіру громадян, і часто проводимо різні моніторинги, щоб розуміти, що конкретно хочуть люди бачити у місті. Таким чином, ми постійно створюємо нові цікаві клубні формування, які швидко «розповзаються» по місту. Наприклад, клуб «Веселья.net», який молодь регулярно відвідує і внаслідок чого впроваджує у своє життя в школі, на вулицях, і просто з сім'єю і друзями. Великий плюс всього - це те, що місцева влада підтримує наші ініціативи і всіляко нам допомагає. Тільки в 2012 році було виділено 500 тис. грн. для часткового ремонту будівлі. І завдяки новому, відремонтованому фойє ГЦКД «Зоря» має гарне адаптоване місце для проведення різних зустрічей та семінарів активних громадян. Завдяки таким можливостям вперше за багато років на початку січня був проведений цикл новорічних заходів та казка-мюзикл «Красуня і Чудовисько», в якому взяли активну участь такі ж небайдужі діти і молодь міста.

Підводячи підсумки за півріччя хочеться висловити величезну подяку Абрамову Леву Костянтиновичу і прекрасному колективу «Інституту соціокультурного менеджменту» за всі ті можливості, програми і навчання, які нам допомагають вчити людей навколо себе і спільними впевненими кроками рухатися до досягнень своїх цілей щодо створення суспільства з активною життєвою позицією, знанням своїх прав і обов'язків, які відстоюють свої позиції, і найголовніше - будують самостійно свою громаду!

* «Школа громадської участі», реалізується Інститутом соціокультурного менеджменту за фінансової підтримки Фонду ім. Ч.С. Мотта.

Алевтина Сохіна

Переклад на українську – **Оксана Набока**

Вплив «Школи громадської участі» на життя громад

Позитивні зміни, що відбулися у житті учасників Школи та громадах, які вони представляють свідчать про той соціальний ефект, який несе Школа. Зібравши лише невелику долю відгуків учасників, сподіваємося, що вони стануть прикладом для наслідування.

Ангеліна Лахтадир, Центр розвитку громад, м Боярка, Київської області
Відповідає на питання «Що дала Вам «Школа громадської участі»?: «Після двох сесій я отримала колосальний досвід роботи з громадою. Про все почуте поділилася з членами громадської організації, був проведений семінар. Задоволена тим, що з нами працювали професіонали (Лев Абрамов, Руслан Краплич, Збігнев Меруньські, Олена Хоткевич, Марія Петренко та інші). Велика подяка всім організаторам «Школи». Чітка й налагоджена робота, зручності, відповідальність.

Школа дала мені багато інформації. А вдома я сіла за підручники, брошури і зайнялась самонавчанням, бо Школа мені дала поштовх для цього. Я зрозуміла, що мені треба ще багато чому навчитись, але в мене є велике бажання працювати спільно з громадою. У мене є і з'являється ще більше друзів-однодумців, з якими будемо співпрацювати.

Налагодилась тісна співпраця з міською владою. Вони нам довіряють і сподіваються, що ми зможемо активізувати громаду Боярки.

Створено підрозділ комунального закладу «Будинок культури», який ми назвали «Центр громадської активності». Головним напрямком роботи Центру є: збільшення соціальної активності жителів м. Боярка; налагодження соціального партнерства між владою, бізнесом, НДО; втілення у життя громадських ініціатив. Тепер там працює соціолог (нам потрібно грамотно проводити дослідження), методист по написанню проектів та методист по роботі з громадськістю. Наша громадська організація і цей підрозділ – це вже команда, яка буде працювати на громаду та разом із громадою, владою, бізнесом. Спільно ми вже

вималювали курс на 2013 рік – екологічний напрямок. Хочемо, щоб наше місто було чистим. Перший крок – вивчення громадської думки, проведення дослідження. Вже розроблена анкета. Це тільки початок. Буде багато новин. Про них – пізніше.

Ми стали впевненішими в своїх силах, тому знайомимось із людьми-професіоналами, фондами, вивчаємо всі конкурси, які проходять (ви нам у цьому дуже допомагаєте!), збираємо інформацію про міжнародні організації і т. д. А ще є великий стимул від друзів «Школи» Дивлюсь, що вони роблять і стараюсь не відставати! А вони всі такі молодці!”

Олександр Мітьков, голова БО «Горьківський фонд розвитку громади», с. Горького, Дніпропетровської області, ділиться успішно реалізованими проектами після участі у Школі:

“В жовтні 2012 року ініціативною групою Горьківської громади було розроблено проект «Створення молодіжного центру «Майбутнє – це Ми» на території Горьківської громади». Наступним кроком стала презентація проектної заявки під час сесії Горьківської сільської ради активістами громади для отримання фінансової підтримки. В результаті, депутати сільської ради підтримали ініціативу молоді. Наступним кроком стало подання проекту на конкурс проектів і програм місцевого самоврядування районного рівня, в якому він був підтриманий, що було відображено в місцевому ЗМІ. З початку січня проект почав етап реалізації. На сьогодні вже змінили дах, де буде знаходитися молодіжний центр, поставлено 5 євровікон.

На черзі внутрішні роботи: ремонт стелі, підлоги, стін, налаштування електроопалення, санчастини, облаштування зовнішньої частини будівлі та закупівля обладнання для центру (комп'ютери, фліп-чарт, мультимедійна установка, меблі, інтернет - покриття).

Хочеться відмітити, що дана ініціатива отримала високий рівень підтримки серед громади особливо серед молоді. Після 13 років життя села Горького, коли

нічого не будувалось не відбудовувалось, а тільки руйнувалось (будинки культури, гуртожиток, дитячий садок - сьогодні будівлі які не придатні для ремонту «руїни»), а тут капітальний ремонт будівлі і не під магазин чи якусь бізнес структуру, а як символ активності, розвитку громади та в першу чергу для молоді.

Приємно зауважити, що місцева влада в особі голови Горьківської сільської ради Попова Сергія Андрійовича проявила себе активно і сприяла створенню і на даному етапі реалізації проекту. З'явилося певне порозуміння і взаємодія між молоддю села і місцевою владою. Що дає можливість мені сказати про початок появи зародків довіри – головного рушія розвитку громади – соціального капіталу.

Також за цей період було виділено на програму «Молодь Горького», «Сім'ї та жінки» Горьківської громади 22 тис. 400 грн на 2013 рік Горьківською сільською радою. Приємно зауважити позитивну тенденцію – якщо в 2011 році на програму було виділено 3 тис. грн, 2012 рік 5 тис. грн. то на 2013 рік 22 тис. 400 грн., що говорить про високу оцінку роботи Горьківського центру місцевої активності. На мою думку каталізатором діяльності стала участь в 2012 році в Всеукраїнській «Школі громадської участі», що реалізовує Інститут соціокультурного менеджменту м. Кіровоград за, що особисто дуже вдячний.

Віталій Моргуєн, керівник Благодійної організації «Волоський фонд розвитку громади» та Підгородненського Центру Позитивних Змін розповідає про позитивні

Вікна і дах майбутнього молодіжного центру

зміни у громаді:

“Участь у трьох денному тренінгу в рамках «Школи громадської участі», що відбувся у с. Піщане АР Крим влітку 2012 року надихнула мене на застосування практичних вмінь та навичок аніматора з активізації соціокультурного середовища Волоської місцевої громади.

Після успішної реалізації проектів у Волоській територіальній громаді продовжив роботу аніматора вже в громаді міста Підгороднього з населенням більше 20 тис. осіб (Дніпропетровський район). В мене виникло бажання внести позитивні зміни у цій громаді, а саме за два роки створити передумови для розвитку місцевої громади. Мною було заплановано:

- налагодити співпрацю між різними секторами суспільства;
- активізувати громадськість до активних позитивних дій;

Тренінг у школі. Проект “Молодь Підгороднього в дії”

- сформувати команду місцевих активістів та створити Місцевий Центр Позитивних Змін з можливістю користуватися Інтернетом та іншими засобами зв'язку;
- підготувати лідерів громади до розробки та реалізації програм та проектів;
- спільно реалізувати один або кілька міні-проектів.

Перш за все треба було виявити небайдужих та активних людей у місті Підгородньому, створити команду однодумців. Активісти у Підгородньому знайшлися дуже швидко,

але їм потрібні були знання й навички для успішної роботи з громадою.

Наші активісти Комар Катерина, Бутенко Анна та інші приймали участь у тренінгах та засіданнях Клубу позитивних змін, отримали консультації з різних питань розвитку громади. Дуже корисними для нас були експертні візити фахівців Центру підтримки громадських і культурних ініціатив «Тамариск».

За вісім місяців роботи в Підгородненській територіальній громаді відбулися певні позитивні зміни. Перш за все були налагоджені стосунки з місцевою владою. Виділено приміщення для зборів громадських активістів, керівництво місцевої влади постійно відвідує зібрання активістів та їх заходи, позитивно ставиться до співфінансування ініціатив громадськості. Нам вдалося сформувати команду однодумців, створити місцевий Центр позитивних змін Підгороднього, який діє на базі місцевого будинку культури та тісно співпрацює з міським центром соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді. Навколо нього вже об'єдналося близько 30 осіб. Ведеться робота по навчанню активістів з питань розвитку місцевої громади. Катерина Комар сьогодні бере участь у третій Школі Позитивних Змін.

Команда місцевих активістів провела опитування місцевих жителів щодо проблем в громаді та бажання брати участь у їх вирішенні. Проаналізувавши відповіді мешканців, ми визначили, що людей дуже цікавлять наступні питання: благоустрій території громади, проведення культурних програм, розвиток спорту в громаді, організація дозвілля молоді та інші.

Основним успіхом співпраці між Підгородненською міською радою та громадськістю стали розробка і затвердження місцевих програм. Таким чином розробили і затвердили цільову комплексну програму розвитку фізичної культури і спорту в м. Підгородне та с. Перемога до 2015 року. Міська рада на 2013 рік запланувала кошти у розмірі 20 тис. грн. Також розробили та затвердили місцеву програму “Підтримка сімей та жінок у місті Підгородне та селі Перемога на 2012 –

2015 роки».

Продовжується робота по написанню та впровадженню проектів та програм, декілька з яких вже реалізовано. На наш погляд найуспішнішими серед них стали наступні проекти:

- Проект «Молодь Підгороднього в дії». Цим проектом намагалися започаткувати діалог між молоддю та місцевою владою. В основі проекту лежали спроби зрозуміти молодих людей та їх ідеї, які звичайно були спрямовані

Толока у Підгородньому

на позитивні зміни в територіальній громаді.

Під час реалізації проекту було проведено серію тренінгів для старшокласників чотирьох шкіл міста, загалом 80 учасників. На перших чотирьох тренінгах говорили про позитивну активність, про місцеві проблеми про те яким чином їх можливо вирішити спільними зусиллями. На наступних чотирьох тренінгах молодь отримала інформацію про можливість написання проектів, про їх необхідність. Але враховуючи підготовленість учасників вирішили для початку навчити молодь презентувати власне свої ідеї перед керівництвом міської ради. І саме цим був започаткований дієвий діалог між молоддю та місцевою владою. Так в перше в історії міської ради в сесійній залі міської ради пройшло засідання «Банк молодіжних ідей» на якому молодими людьми було представлено 5 молодіжних ідей-мініпроектів, 2 з яких були підтримані та реалізовані.

- Проект «Толока в Підгородньому». Це один із двох проектів, який був підтриманий

міською радою під час «Банку молодіжних ідей». Проект «Толока в Підгородньому» це спільний масовий, громадський, пілотний проект, направлений на об'єднання активістів.

Мета проекту полягала в забезпеченні об'єднання молодих людей та розвинути молодіжний рух на території Підгородненської міської ради.

Проект був спрямований на активізацію небайдужості у дітей та молоді до природи та традицій рідного краю. Також цим проектом ми намагалися підвищити екологічну освіту, розвинути інтерес молоді до екологічних проблем міста.

Крім цього в проект було включено ігровий елемент чим організатори намагалися популяризувати здоровий спосіб життя та залучити молодь до нового виду дозвілля та екологічного туризму.

Проект відбувся 29 вересня 2012 року на околиці міста на ділянці з площею близько 4-х гектарів землі. В проекті безпосередньо взяло участь 95 чоловік.

Перший успіх проекту надихнув активну молодь на подальші досягнення, а саме місцеві активісти подали проект «Толока в Підгородньому» на Дніпропетровський районний конкурс проектів і програм місцевого самоврядування та стали переможцями тож початок реалізації проекту заплановано на березень 2013 року. Термін реалізації проекту 2013 рік.

Проект вже включає в себе не тільки сам захід «Толока в Підгородньому», а і проведення круглого столу «Взаємодія громадян, влади та бізнесу для організації повноцінного дозвілля дітей та молоді», в якому візьмуть участь представники районної та міської рад, бізнесу, громадських активістів. Проведення семінарів-практикумів «Рідне місто – знайоме та незнайоме», «Бути активним – модно» з основами туризму, спортивного орієнтування на місцевості, навичками виживання у дикій природі тощо.

Ми дуже сподіваємося, що в наступному заході візьмуть участь близько 300 осіб.

Здорова, активна молодь – це успіх нації».

Матеріал підготувала - **Оксана Набока**

Мультплощадка позитивних змін «Анімація»

Проект «Мультплощадка позитивних змін «Анімація» - це інноваційний освітній проект, який був підтриманий Товариством Лева, м. Львів в рамках «Програми малих грантів: Україна-Російська Федерація».

Ось така вона - Мультплощадка!

Проект мультплощадка позитивних змін «Анімація» став проектом, який спрямований на навчання молоді технологіям створення анімаційних роликів соціальної спрямованості. Дані ролики мають допомогти привернути увагу громадськості до актуальних соціальних проблем локальних співтовариств. Проект сприяє підвищенню суспільної самосвідомості молоді. Адже молодь є дуже важливим ресурсом для розвитку громадянського суспільства. Проте, цей ключовий ресурс характеризується низькою активністю в суспільному житті за межами круга свого спілкування. У той же момент, вони прагнуть до підвищення якості життя і у них є розуміння того, що це пов'язано з необхідністю вирішення соціальних і екологічних проблем.

В проекті брали участь молоді люди 16-23 років з 6 областей України (Київська, Харківська, Луганська,

Донецька, Вінницька, Дніпропетровська).

Соціокультурна анімація є ефективним методом активізації молоді, який дозволяє здійснювати зміни в житті територіальної громади. Соціокультурна анімація дозволить підліткам, залученим в проект, привернути увагу однолітків до різних актуальних проблем суспільства, в т.ч. екологічних і соціальних.

«Ми вирішили, що якщо йде мова про активізацію місцевої громади, то треба шукати шляхи цієї активізації. І ось виникла ідея про створення мультфільмів. Таким чином молодь зможе творчо підійти до вирішення проблеми. Молодь зможе себе проявити і на додаток до цього люди зможуть на повсякденні проблеми подивитися іншими очима», - розповідає керівник проекту Віталій Моргун.

Так на першому етапі реалізації проекту в грудні 2012 року пройшов відбір учасників. Критеріями відбору учасників проекту стало активна участь апліканта в житті своєї школи, району, міста, а також творчі здібності (фотографія, мультиплікація, художній талант). Також усі учасники повинні були надіслати есе «Про яку соціальну проблему я хотів б розповісти в своєму мультфільмі?». Січень 2013 року був

Процес малювання мультиків

присвячений плануванню, організаційним і логістичним заходам. Сам захід відбувся 2-3 лютого в Новомосковському районі, в с. Орловщина. П'ять громадських організацій: благодійна організація «Волоський фонд розвитку громади», Новосибірська

Усі підручні засоби стануть у нагоді

громадська міська організація «Школа зростання», Кременчуцький інформаційно-просвітницький центр «Європейський клуб» Фонд общини «Джерело» і благодійна організація «Горьківський фонд розвитку громади» - об'єднали свої зусилля для того, щоб дати можливість креативним і небайдужим ознайомитися з новими інструментами анімації громади. Молоді люди з різних куточків України ознайомилися з поняттям «Анімація в громаді» і базовими навиками створення анімаційних фільмів, подумали над локальними і глобальними проблемами, познайомилися з позитивним досвідом інших учасників і обговорили можливості використання анімаційних роликів для «пробудження» суспільства і залучення уваги до суспільних проблем. Саме російські колеги пояснили учасникам як перетворити літературний текст на сценарій, зробити розкадровування і показали особливості різної анімаційної техніки.

За два дні учасники, звичайно, не мали часу зробити повноцінні мультиплікаційні ролики, але спробували їх робити. Тому організатори впевнені, що учасникам до снаги створити анімаційні ролики, в яких відобразиться актуальна проблема його співтовариства.

Організатори мають велику надію на продовження проекту. Результати першої частини проекту були представлені на 3 регіональних каналах Дніпропетровщини: 34 канал, 9 канал, 51 канал, та висвітлено в соцмережах.

Зокрема, Олександр Мітьков, співорганізатор проекту, під час прес-конференції у Дніпропетровську розповів про плани на наступні частини проекту: «Другою частиною даного проекту буде еко-школа у липні-червні у м. Кременчук, де відбудеться презентація тих робіт, які за цей час зроблять учасники нашої школи і будуть розглянуті наступні можливості, які будуть реалізовані у місцевих громадах. Дуже позитивний момент даного проекту полягає в тому, що анімаційні ролики в рамках проекту створюються не на комп'ютері, а власноруч. В цьому випадку відбувається зовсім інше сприйняття цих роликів, яке заворожує та затягує».

Віталій Моргун, керівник БО «Волоський фонд розвитку громади»

Дружня команда новоспечених мультиплікаторів

Організація громад: світові практики

Пол Кромвель, тренер та консультант з організації громад Європейської мережі організації громад (European Community Organizing Network) люб'язно погодився дати інтерв'ю «НДО-Інформ». 25 років Пол працював у Сполучених Штатах Америки, організовуючи громади. Починаючи із 2004 року живе та працює в Європі у якості тренера, надає консультації групам, що прагнуть організувати громаду.

- Пол, що надихнуло Вас стати організатором громад?

- О, це довга історія, але я зроблю її коротшою. Коли я ріс, у мене був дядько, який був священиком Американської протестантської церкви, і він дав мені почитати Мартіна Лютера Кінга. Також в той час в Сполучених Штатах, наприкінці 60-х – початку 70-х років було багато соціальних рухів, таких як рух проти війни у В'єтнамі, рух за громадянські права або рух на підтримку афро-американців для надання їм більших цивільних прав або жіночий рух. І все це надихнуло мене, і тоді я подумав: «Якщо я хочу допомогти змінити світ, я повинен стати або пастором або політиком». Але потім, під час навчання в університеті, я організовував студентів і, завдяки цій роботі, я дізнався про організацію громад. Тоді я подумав, що це спосіб поєднати мій інтерес до церкви та віри разом із моїм інтересом до політики.

- Що власне ви маєте на увазі під організацією громади?

- Коли я намагаюся описати організацію громад я роблю це двома різними способами. Перший спосіб - це визначення в одному реченні.

Організація громад-цедемократично-керований довгостроковий процес, за допомогою якого люди об'єднуються, щоб діяти в своїх спільних інтересах для виявлення суспільних проблем і їх рішень, а також для того, щоб вжити заходів із залученням існуючих владних структур, щоб впровадити ці рішення в життя.

Поняття влади є дуже важливим в

організації громад. І простий приклад про те як ми сприймаємо владу в суспільстві є те, що існує дві основні форми влади в демократичному або вільному суспільстві. Однією з форм влади є багато грошей, а іншою - багато людей. І простий приклад, який я завжди наводжу під час тренінгів, якщо ви уявите, що я президент дуже великої української компанії, і я прийшов до мера міста, і стукаю в двері. Як ви думаєте, що мер скаже мені? Він скаже: «Заходьте, як я можу допомогти Вам?», тому що президент великої корпорації представляє багато грошей. Це одна з форм влади.

Але, з іншого боку, якщо я людина із низьким рівнем доходу або просто звичайний громадянин або безробітний, і я постукав у двері мера, я думаю, що я отримаю зовсім іншу реакцію. Він скаже чи «поговоріть з моїм секретарем» чи «у мене немає часу». Але якщо у нас є організація, і ми можемо зібрати 100 або 300 осіб, або 1000 і запросити мера на таку зустріч, то ми також будемо мати владу, владу великої кількості людей. Таким чином, в організації громад ми завжди думаємо про те, як ми можемо зібрати багато людей разом так, щоб вони мали силу впливу на уряд та інших державних посадовців.

Інший спосіб, яким я описую організацію громад – це 4-х етапний процес:

Перший крок в організації є те, що ми завжди починаємо зі слухання того, чого хочуть люди. Якщо це район міста ми прислухаємося до жителів району або якщо це

Пол Кромвель

група бездомних людей ми прислухаємося до бездомних, якщо це група молодих людей ми починаємо слухати молодих людей. І спосіб, в який ми дуже ефективно можемо зробити цей процес систематичним, полягає в тому, щоб організатор, член персоналу, або це може бути дуже активний волонтер або хтось із організації разом із волонтером пішли в люди. І їм не потрібно дуже багато навчатися для цього. Лише зовсім трошки навчання і вони виходять і йдуть в люди, роблять особисті візити іншим жителям району. Під час цих візитів вони питають людей: Чого б ви хотіли? Що б ви хотіли змінити у вашому районі? Які проблеми ви бачите або які бачення у вас є? А потім, коли ми відвідали багато людей, може 100 в селі чи районі, ми запрошуємо людей на зустріч. І на цій зустрічі організатори і волонтери будуть робити доповідь: «Ми слухали 100 чоловік, ось довгий список різних речей, які ми почули. Ми не можемо почати з 35 речей, які ми почули і бути ефективними. Отже, сьогодні ми будемо голосувати за 2 чи 3 пріоритетні, які ми можемо спробувати почати вирішувати». А після голосування або після визначення пріоритетів, ми запрошуємо людей, присутніх на зустрічі, стати учасниками робочої групи, яка потім може почати робити дослідження, щоб з'ясувати можливі відповіді або рішення.

Другий етап організації - це дослідження для пошуку потенційних рішень. І тоді *третій крок* - це, власне, вирішення проблеми. І я б сказав, що під час організації іноді волонтери можуть вирішити проблеми без допомоги інших, а це означає прийняття того, що мешканці села можуть дати самі. Але в більшості випадків в моєму досвіді під час організації жителі потребують допомоги уряду, мера, міської ради, можливо бізнесу, може шкільної системи, може поліції. І так 3-й етап вирішення проблеми - коли основна група організації або жителів збереться для обговорення та перемовин з державними посадовими особами або органами влади. Але 3-й крок це ще й тоді, коли ми будемо мати велике громадське зібрання, запросимо

усю округу, засоби масової інформації, так щоб державні органи змогли побачити «так, це не проблема або бачення однієї людини, є 100 або 200 або 500 осіб, які дуже зацікавлені у цьому».

І тоді *четвертий крок* в організації або, може, я повинен назвати це метою організації - це те, що ми намагаємося побудувати довгострокову і стійку організацію громадян. А ідея в тому, що, наприклад, в Німеччині є стратегія участі громадян. Це називається Громадська Ініціатива (Bürger Initiative). А ідея в тому, що люди в районі часто мають проблеми, вони збираються разом, вони

Пол проводить тренінг з організації громад у Львові, жовтень 2009

працюють дуже важко, може бути, вони вирішують проблему, а може й ні. Але як тільки вони вирішили проблему, то вони йдуть додому, а коли наступна проблема приходить, вони повинні робити увесь процес організації знову і знову.

А в організації громад ідея полягає в тому що ми можемо побудувати довгострокову організацію, щоб потім не відбудовувати її знову. Хоча, звісно, нам необхідно буде йти і слухати знову, і повторити 3-х фазовий процес вислуховування, дослідження і вирішення. Ми повторимо цей процес знову. Але у вас є довгострокова організація, яка має прописані демократичні правила, яка має членство. І тому, коли я працюю з групами, зазвичай я не змушую їх думати на самому початку про створення довгострокової організації, але це те, про що з плином часу ми починаємо

Активісти громади у Бухаресті вимагають поліпшень у місцевому парку відпочинку для усієї родини

думати, про те, щоб почати будувати, щоб працювати і вирішувати проблеми людей.

- Що взагалі потрібно для організації громади? Які повинні бути перші кроки, на що варто звертати увагу?

- Я думаю, було б справедливо використовувати організацію громади для конкретної цільової групи, як то група людей одного району чи то бездомні або жінки або діти або працівники, хто завгодно. Першим кроком стане те, що людина або невелика група людей, які знайомі з організацією громад починають проводити індивідуальні бесіди з іншими людьми, які, на їх думку, можуть бути зацікавлені. А потім необхідно залучити консультанта або тренера, який би провів навчання з основною групою людей і описав той 4-етапний процес, що можу зробити за один день навчання. Коли я, наприклад, роблю одноденний тренінг, то починаю з 30-и хвилинного огляду на зразок того, що я тільки що розповів вам, пояснивши, 4-етапний процес, і даючи приклади того, як це працює в інших містах, а потім протягом тренінгу я навчаю людей робити візити, і ми практикуємося одне з одним під час тренінгу.

І ми робимо список тих речей, які дізналися під час «візитів». Потім, другу частину навчання ми робимо список речей або пріоритетів і як ми можемо вирішити їх. Тоді усі працюють в малих групах над питанням як можна вирішити ці речі, і ми проводимо рольову гру або «переговори з

мером». Таким чином, проводиться тренінг, щоб люди сказали «о, тепер я думаю, у мене є розуміння того, що таке організація громад». І тоді зазвичай у кінці того одноденного навчання ми робимо план, список наших наступних кроків. Наприклад, наступним кроком буде почати слухати більше людей в районі. Ми слухали одне одного, під час цього навчання, але тут нас лише дванадцять або дванадцять. Тоді давайте почнемо процес слухання протягом наступних 6-8 тижнів. Послухайте людей, а потім запросіть їх на зустріч.

- Що б Ви побажали тим, хто сьогодні займається розвитком громад в Україні?

- Перше, що я б сказав, відповідаючи на це питання, це те, що я виявив, що слово розвиток громади в різних країнах Європи матиме різне значення, також значення буде різне, якщо порівнювати Європу та Сполучені Штати. Так, у Сполучених Штатах, і я думаю, що це все ж таки буде вірно і для Європи, під розвитком громад мається на увазі, що з самого початку група громадян і уряд працюють разом. І в організації громад, я думаю, дуже важливо, щоб громадські групи або громадські організації завжди на початку намагалися працювати разом із владою, хоча водночас також бути готовими протистояти їй. Коли влада каже «ні, ні, ні» на те, що громадяни вважають, що вона може і повинна робити, важливо, щоб вони залишались стійкими у своїх запитах.

І друга відмінність, я думаю, що в організації дуже важливо, щоб громадяни мали те, що я назвав би простором, щоб бути в змозі зустрічатися окремо від урядових лідерів. Я маю на увазі те, що, з мого досвіду, якщо відбуваються збори громадян і урядовці також беруть участь у цьому зібранні або експерти чи професори університетів або фахівці із розвитку громад, то громадяни, як правило, дуже тихі і вони не діляться відверто своїми реальними баченнями і проблемами. Таким чином, в організації я думаю, що це дуже важливо, особливо на ранніх стадіях

організаційного процесу, щоб громадяни мали змогу зустрітися самі, без державних лідерів. А потім, коли вони будуть готові, вони почнуть говорити з посадовцями.

Я думаю, я б міг відповісти на ваше запитання і іншим чином. Я не українець, а також я був в Україні 4 рази. Але я провів багато часу в Боснії, Словаччині, Румунії, Польщі. І з мого досвіду в цих країнах існує така гостра необхідність в справжній участі громадян. Британський соціолог має дуже влучну цитату з цього приводу: «Необхідно 6 місяців, щоб змінити політичну систему, 6 років, щоб запровадити ринкову економіку, але 60 років знадобиться, щоб побудувати громадянське суспільство».

І мені здається, що його слова виражають і мою думку, так як у центральній та східній Європі вже існує урядова структура, парламентська система, є ринкова економіка, але ж рівень участі громадян дуже низький. І остання річ, яку я хотів би сказати: не має значення, де б я здійснював організацію громад - в США, Німеччині, в країнах Центральної та Східної Європи, на початку люди завжди скептично ставляться до процесу організації громад. Коли я працював в США в 5 різних містах за свої 25 років. І коли я приїжджав в нове місто і хотів побудувати нову організацію, і я б починав говорити з великою кількістю людей, багато з них казало: «Так, так, так, те, що він говорить, дуже цікаво, але це ніколи не буде працювати тут, тому що тут інші люди». Але потім через 6-12 місяців вже існувала активна організація у громаді, яка вирішувала проблеми та залучала велику кількість людей. І я думаю, що люди налаштовані ще більш скептично в Центральній і Східній Європі, ніж у США або в Німеччині, тому що протягом багатьох років у них не було демократичних традицій, людей карали, якщо вони виявляли ініціативу і намагалися організувати громадян. Таким чином, я визнаю, що це тривалий процес. Це не відбудеться за 1 рік чи 5 років, може зайняти одне або два покоління, але моя пропозиція - «давайте починати»!

Електронна скринька Пола Кромвелля - paulallancromwell@hotmail.com

Переклад з англійської – **Марія Калашнік**

Модернізація клубних закладів: сучасний стан та перспективи

Україна сьогодні все ще перебуває на стадії реформування системи управління культури, намагаючись запровадити нові підходи до регулювання галузі. Важливими для сфери культури змінами, що відбулись з часів незалежності України, стали здійснені реформи системи управління, а саме децентралізація управління, що мала сприяти демократизації управління в галузі культури та підвищенню ефективності діяльності як органів управління, так і закладів культури. В Україні передача повноважень у сфері культури від державних органів на місцеві відбувалась, на жаль, без забезпечення останнім певної самостійності, в т.ч. фінансової. Місцеві органи управління культури, з одного боку, отримали повноваження і компетенції щодо самостійного адміністрування сфери культури, а з іншого, повністю залишились залежними від фінансової і податкової політики держави, яка не завжди враховує культурні особливості кожного регіону.

Найбільшою і найважливішою зміною у галузі культури, стала передача більшості закладів культури державної форми власності, розташованих у регіонах, у комунальну власність, на утримання місцевих бюджетів (понад 80%). Однак система формування місцевих бюджетів не зазнала змін і породила негативні наслідки: значне зменшення місцевих видатків на культуру при повній відсутності інших джерел фінансування. Постійне зменшення державних коштів, в т.ч. видатків на культуру на місцях, в умовах розвитку приватного сектору, спонукають нас до більш активного залучення позабюджетних коштів на культуру, заохочення до спонсорства та інших проявів приватної допомоги, а також модернізації самих закладів культури, в т.ч. запровадженні інноваційних форм їх роботи.

Сьогодні мережа клубних закладів є найбільшою в системі культури в Україні. Крім того, усі ці заклади перебувають у комунальній власності та є основними осередками, що пропонують культурні послуги на селі,

в районних центрах та невеликих містах України, тобто в тих місцевостях де відсутня альтернатива отримання культурних послуг з інших джерел.

За даними опитування населення України, проведеного Центром соціальних досліджень «Софія» у 2011 році на замовлення Національного інституту стратегічних досліджень, саме сільське населення України найбільш гостро відчуває брак культурних послуг та продуктів. Сьогодні населення великих міст та сіл опинилися у різних умовах по задоволенню культурних потреб, що зумовлено диференціацією відповідної інфраструктури. Так, мешканці міст мають можливість частіше відвідувати культурні заходи ніж мешканці сіл. Крім наявної істотної диференціації (розриву) доступу до культурних благ окремих соціальних груп населення України негативним фактором також є погіршення інфраструктури культурних закладів на селі, а також транспортного сполучення між селом і районом, селом і містом або районом і обласним центром [2, с. 22, 56]. Проблемою для мешканців сіл, районів та малих міст також стало придбати нову книжку чи відвідати кіно через занепад мереж книгарень і кінотеатрів.

Водночас, поряд із проблемою доступу до культурних послуг існує інша проблема, а саме якості самих культурних послуг і продукту та їх конкурентоздатності. Це зумовлено в першу чергу низьким рівнем мотивації працівників культури, існуванням у їх свідомості старих уявлень про культуру а також відсутністю необхідних знань і навичок із сучасних технологій і практик. Особливо гостро проблема якості культурних послуг стає у сільській місцевості та малих містах, де з кожним роком погіршується технічний стан закладів культури, в першу чергу клубних установ, а самі послуги, з точки зору населення, є одноманітними [2, 18].

Реалізований Інститутом соціокультурного менеджменту (м. Кіровоград) за підтримки Міністерства культури України протягом 2010-2011 років проект «Спільний шлях у майбутнє» підтвердив потребу територіальних громад, особливо зі сільської місцевості та на

районному рівні, запровадження корінних перетворень щодо функціонування клубних закладів. Зростаюча потреба громадян в якісних соціально-культурних послугах зумовлює необхідність пошуку інноваційних моделей і форм функціонування закладів культури, зорієнтованих в першу чергу на громаду.

За результатами проведеного в рамках проекту «Спільний шлях у майбутнє» комплексного дослідження «Діяльність будинків культури по задоволенню потреб територіальних громад» було виявлено ряд проблем, що існують сьогодні у територіальних громадах п'яти областей України, де проводилось опитування (Дніпропетровська, Кіровоградська, Миколаївська, Рівненська та Чернігівська області). Окрім загально визнаних проблем суспільства, зокрема низький рівень життя та здоров'я громадян, респондентами було зазначено також низький рівень свідомості та самоорганізації громадян у вирішенні проблем територіальних громад, проблеми з наданням культурних послуг населенню, неефективність місцевих органів влади та місцевого самоврядування, занепад духовності, культури та моралі в суспільстві [1, 39].

В той же час дослідження Центру «Софія» виявило низьку представленість у дозвіллі населення творчо-розвиваючих практик, а також нестачу повноцінного дозвілля (останнє вказало більше половини респондентів). Крім того, як показало дослідження, українське суспільство виявляється досить поміркованим щодо суспільної позиції та визнає пріоритетом свого життя інтереси власної родини [2, 18].

Дослідження «Оцінка нинішнього стану діяльності закладів культури клубного типу області» (2011 рік), проведене Кіровоградським обласними центрами народної творчості, підтвердило той факт, що клубні заклади в багатьох сільських населених пунктах залишаються єдиними осередками, що задовольняють культурно-дозвільні потреби сільських трударів і є традиційними центрами розвитку народної творчості. У цьому дослідженні також визначено наявність застарілих форм

діяльності клубних установ, що переважно зводиться до надання дозвільних послуг, та відсутність співпраці клубних установ з громадськістю, відсутність ініціативи і взаємодії з установами інших галузей. Поряд з цим, більше 80% опитаних в рамках дослідження керівників клубних установ оцінили діяльність закладу як задовільну, а серед головних потреб визначили збільшення фінансування, підвищення заробітної плати, навчання фахівці тощо [3].

Слід зазначити, що майже усі проведені за останні роки дослідження фіксують неефективність діяльності закладів культури, зокрема клубних установ, і в першу чергу по задоволенню культурних потреб громадян, а також низький рівень культурних послуг та низьку якість культурних продуктів.

Підсумовуючи слід визначити такі проблеми, які існують у соціокультурному середовищі села та малих міст:

- проблема у наявності на місцях інфраструктури, що забезпечує доступ до культурних благ (наприклад відсутність музеїв, театрів, кінотеатрів, книгарень, концертних та виставкових залів, подекуди бібліотек або клубів тощо), а також існуючий незадовільний стан наявних закладів культури, в першу чергу клубних закладів;

- низький рівень якості культурних послуг та культурних продуктів, в т.ч. відсутність різноманіття культурних і творчорозвиваючих практик для населення;

- недоступність високоякісного (дорого) культурного продукту для населення сіл та малих міст, які в більшості випадків належать до найменш заможної соціальної категорії;

- мала ступінь інноваційної складової у діяльності клубних закладів, наявність шаблонних практик, зокрема організації культурно-масових та дозвільних заходів, що не відповідають потребам громади;

- неефективна або малоефективна діяльність клубних закладів по задоволенню соціокультурних потреб громади, а також відсутність ініціативи щодо запровадження змін у діяльності клубних закладів серед його працівників;

- відсутність співробітництва клубних закладів із громадою, в т.ч. із наявними

громадськими організаціями;

- відсутність заходів із вивчення попиту населення щодо культурних послуг;

- невідповідність сучасним потребам кваліфікації працівників клубних закладів та системи їх підготовки і перепідготовки, поряд із відсутністю інформації про сучасні культурні практики та досвід інших закладів;

- відсутність якісного маркетингу культурного продукту та менеджменту у діяльності клубних закладів;

- низька якість культурної освіти молодого покоління (ця проблем досить гостро стоїть серед населення сіл і малих міст);

- низький рівень філантропії (благодійництва) в суспільстві та відсутність відповідних стимулюючих заходів з боку держави для розвитку приватної допомоги на культуру.

Серед загальних проблем, що наявні у суспільстві, і особливо гостро постають перед населенням сіл та малих міст, необхідно зазначити наступні:

- низький рівень життя громадян, особливо на селі, де наявні високий рівень безробіття та відсутність альтернативи у питаннях працевлаштування;

- проблеми, пов'язані зі здоров'ям громадян (розповсюдження інфекційних та онкологічних захворювань, алкоголізм, наркоманія тощо);

- низький рівень свідомості та самоорганізації громадян у вирішенні проблем територіальних громад;

- неефективність місцевих органів влади та місцевого самоврядування;

- занепад духовності, культури та моралі в суспільстві;

- відсутність інтересу до закладів культури та культурних продуктів (як свідчать результати опитувань, переважна більшість громадян України обирає пасивне дозвілля, зокрема перегляд телебачення, читання або домашнє дозвілля).

Крім того, необхідно відмітити, що проблема із фінансуванням клубних закладів згадувалась лише самими працівниками установи.

Заклади культури, інтегруючись у виробниче, соціальне і культурне життя

села чи невеликого міста, стають важливим фактором розвитку культурного середовища, духовною складовою його соціального життя. Тому існує потреба модернізувати ці заклади, оновити їх функції, орієнтуючись на потреби сьогодишнього суспільства.

У 2012 році Українським центром культурних досліджень розпочато дослідження з питань модернізації клубних закладів. Метою даного дослідження є вивчення нових форм діяльності клубних закладів та питань їх запровадження. Результатом цього дослідження має стати ґрунтовний аналіз не лише існуючих в Україні проблем, а й розробка пропозицій щодо покращення ситуації та посилення модернізації.

Використані джерела:

1. Діяльність будинків культури по задоволенню потреб територіальних громад: звіт за результатами досліджень. – Кіровоград : ІСКМ, 2011. – 64 с.

2. Єрмолаєв А. Культурні практики і культурна політика. Актуальні питання соціокультурної модернізації: Аналітична доповідь / Єрмолаєв А., Левицун О., Мельничук О., Щербина В. – Київ : Центр соціальних досліджень «Софія», 2012. – 163 с.

3. Подлесна Л. В. Оцінка нинішнього стану діяльності закладів культури клубного типу області : матеріали досліджень / Подлесна Л. В. – Кіровоград : Кіровоградський обласний центр народної творчості, 2011. – 8 с.

Пахлова Світлана Євгенівна
Науковий співробітник Українського
центру культурних досліджень
s_pahlova@ukr.net

Побудова довгострокових відносин з донорами

Говорячи зараз про вибудовування довгострокових відносин з донорами, я буду відштовхуватися від свого життєвого досвіду. Як казав вічно живий класик марксизму-ленінізму: «Від живого споглядання до абстрактного мислення і від нього до практики - такий діалектичний шлях пізнання істини, пізнання об'єктивної реальності». Ми цю об'єктивну реальність пізнаємо тільки через свій досвід. І на його основі робимо свої висновки.

Я багато років працюю в чернігівському Центрі «АХАЛАР». Але можу сказати, що тільки через вісім-десять років після виникнення організації, ми стали впритул підходити до теми побудови ефективних партнерств, взаємовигідного співробітництва з донорами, бізнесом, владою і громадою в цілому. Я спеціально пишу ширше, згадуючи бізнес, владу і громаду, а не тільки донорів (як це зазначено в заголовку), так як на моє глибоке переконання, стійкі і тривалі стосунки будуються на одній основі. Але в цій статті ми будемо розглядати тему тільки через призму роботи з фондами.

У нашій практиці було всього чотири фонди, з якими наша організація вибудувала довгострокові відносини. Партнерства тривали від чотирьох до семи років. І у всіх випадках це були програми, які мали свою внутрішню логіку розвитку, бюджету. Але ми зараз не розглядаємо партнерство з позиції грошей, а виокремлюємо тільки те, що допомагає побудувати відносини як такі.

Що ж є запорукою творення тривалих стосунків з донором???

ВІДПОВІДАТИ ПОТРЕБАМ

Найпростіша відповідь - це задовольняти ті потреби, які є у донорів. Тут, як і скрізь, працює стандартна формула - якщо хочеш бути привабливим, то продавай товар / послугу, яка потрібна тим, хто платить гроші. Задовольняйте їх потреби. Донор буде вас підтримувати, якщо ви надасте йому те, що йому необхідно.

На сьогодні третій сектор в Україні фінансують фонди. Вони замовники, а не громадяни. Парадокс, але так воно і є. У громадському русі не працює ситуація

прямого фінансування людьми громадських організацій. Треба адекватно аналізувати ситуацію і мати справу з реальними обставинами. Хоча звичайно, є чимало успішних прикладів підтримки організацій українцями безпосередньо. Але це швидше виняток.

На заході картина дещо інша. Там НДО доводить і показує людям свою потрібність. І оцінка цієї самої потрібності людьми виражається в сумах пожертв, які приходять на рахунок організації. Але давайте говорити про наші реалії. Будь-якій організації, яка хоче отримати підтримку від фондів, необхідно відповідати їх вимогам. Це аксіома.

ДОВГОСТРОКОВІ ПРОГРАМИ

По-перше, довгострокові відносини з фондом (читати як, багато років поспіль отримувати гроші на діяльність організації) можливі, якщо у фонду є кошти на цей період. Наприклад, польський фонд імені Стефана Баторія отримав на п'ять років кілька мільйонів доларів від фонду Форда на роботу з Україною. І тому, потрапивши в програму, можна було розраховувати на стратегічне фінансування.

Звичайно, тут треба буде говорити про збереження своїх позицій протягом всього часу. Але це вже інше завдання. Не багато організацій, які потрапили в команду проекту в перший рік, змогли отримувати підтримку всі п'ять років. І всього кілька удостоїлися фінальної суми, яку дали на три роки під оргрозвиток організації. На ці гроші можна було купити офіс, службовий транспорт або витратити на інші організаційні потреби.

Висновок: Намагайтеся отримати інформацію про те, які програми і на який термін є у того чи іншого донора. Які ви зможете використовувати інструменти для збору інформації залежить від ситуації. Якщо немає прямих зв'язків, то Інтернет на сьогодні - це один з найефективніших засобів.

СТАНДАРТИ

На вході в ситуацію співпраці завжди є два учасники, партнери. І ці учасники: 1) донор і 2) наша організація. По суті кожна із сторін повинна відповідати певним стандартам. Рівень організаційного розвитку, якість підготовки співробітників, фінансові та юридичні складові, і багато інших формальних показників повинні бути такими, щоб дозволити нам взаємодіяти.

Звичайно, фонди ми зазвичай не можемо оцінювати, вони дані нам як даність. Адже не ми їм даємо гроші, а вони нам. Але от самі донори дуже педантичні до вибору партнерів. І завжди існують гласні і негласні вимоги, критерії до організацій, що претендують на підтримку від фонду. Наприклад, Фонд ім. Ч.С. Мотта не буде фінансувати організацію, якщо її річний бюджет нижче 50 000\$. Які б цікаві заявки по темі роботи фонду ви не надсилали, їх просто не будуть розглядати.

Не секрет, що якщо ви хочете претендувати на отримання грошей від Європейського Союзу, то від загального бюджету треба внести 20% свого вкладу. І цей внесок повинен бути тільки фінансовий. Ніякої «in kind» у вигляді оренди, роботи волонтерів та іншого не зараховується. Відповідно, якщо організація запланувала подати заявку на 700 тис. євро, то своїх грошей доведеться внести 140 тис. А це чималий виклик, хоча і його можна долати, використовуючи українські ноу-хау.

При цьому не будемо забувати, що заявка пишеться англійською мовою. Тут Google translator не підійде, треба залучати професійного перекладача. А бажано такого фахівця, який знає специфіку, термінологію, має досвід написання заявок.

В сумі це все і стане показниками життєздатності нашої структури. Тому спочатку треба вийти на такий рівень оргрозвитку, який дозволить нам просто звернутися із заявкою, стати в одній ваговій категорії.

Висновок: Ви повинні знати, які формальні вимоги до організацій стоять на вході в систему. Якщо в спецназ беруть бійців, які легко можуть пробігти 10 км без перепочинку, то спочатку треба навчитися добре бігати, а вже потім пробувати потрапити в цю військову частину.

Якщо в даний момент немає можливості замахнутися на великі проекти, то намагайтеся вибудувати відносини з тим фондом, вимоги до партнерів у якого нижче.

ПРІОРИТЕТИ

Коли ви розумієте, що по своїй ваговій категорії можете претендувати на роботу з тим чи іншим фондом, то постає питання пріоритетів. Які теми фонд вибрав для підтримки? Треба дізнатися, як той чи інший донор дивиться на проблему та її рішення. Тут буває корисним ознайомитися з вже

підтриманими заявками, зрозуміти на що фонд вже давав гроші. Зрозуміло, що фонд хоче отримати заявки в руслі своїх інтересів.

Ніхто не буде міняти їх під вас. Єдиний випадок з нашої практики, коли фонд трохи змінив свої стандарти фінансування - це був проект Посольства Королівства Нідерландів. Ми хотіли придбати і встановити сонячний колектор для заміського центру. Цей колектор демонструє, як можна економити природні ресурси, нагріваючи воду, використовуючи лише енергію сонця. А донори, зазвичай, не вкладають гроші в розвиток основних фондів організацій. Координатор сказала нам, що

посольство може підтримати публікацію брошур, книг, листівок та іншого, але тільки не придбання колектора. І ми в особистій бесіді змогли її переконати, що людям не вистачає конкретних надихаючих прикладів. Книг написано багато, але можливість прийти і подивитися на працюючу установку дасть набагато більше, ніж чергова брошурка. Ми так само додали, що на створення центру ми витратили набагато більше, ніж просимо на сонячний колектор. У фіналі вона сказала: «Я постараюся переконати посла». І переконала.

Висновок: Знайте пріоритети фонду. Вивчіть минулі стратегії цього донора. Намагайтеся показати йому перспективу і переконати в підтримці вашої позиції. Хоча не тіште себе надіями, якщо це не вийде, так як менеджер грає за правилами, які встановили для нього засновники фонду, а не він сам.

ВІДКРИТІСТЬ І ДОВІРА

Ми прийшли до висновку, що найбільш ефективним є побудова взаємодії на основі 1) відкритості і 2) довіри. Тільки така форма взаємодії дозволить вибудувати партнерство на перспективу. Це неначе ви саджаєте дерево в гарний родючий ґрунт і рясно його поливаєте. Тоді у дерева є шанс рости довго і давати плоди. Відкритість і довіра - це ґрунт і полив для наших відносин.

Робочим інструментом вирощування та культивування відносин є зворотний зв'язок (мал. 1). Нам всього лише треба підтримувати 1) постійний контакт з фондом і 2) давати зворотній зв'язок. Це і є стандарт, хороший тон ділового партнерства. Постійно тримати руку

на пульсі і говорити, як на вас відгукуються ті чи інші дії партнера. Якщо обидва партнери розділяють подібний стандарт, то це призводить до стійкості.

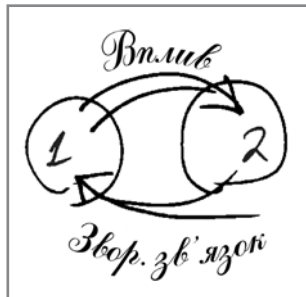
Тільки так системи саморегулюються, самонастроюються і самовідновлюються.

Для постійного контакту використовуйте будь-які приводи і не тільки ділові. Привітання зі святами, днем народження - ось один із стандартних варіантів. Соціальні мережі непогана підмога для такої роботи. Деякі гостро реагують на те, що ви забули надіслати листівку. Дрібниця, але добре, коли вона працює на вас, а не проти.

Якщо відносини відкриті і довірливі, то енергія та інформація вільно циркулюють. Немає стін і перепон, які перешкоджають цьому. Всі проблеми швидко і легко вирішуються.

Ми самі не раз стикалися з тим, що під час роботи над проектами виникали складні ситуації. Помилки могли бути як з нашого боку, так і з боку донора. Зазвичай таке виходить на стику підмножин: бюджет і діяльність. Поклали гроші на депозит, виплатили недозволений гонорар, перевели гроші не на того СПД та інше. Таке трапляється часто-густо. Та багато чого трапляється. Не помиляється тільки той, хто не працює. У подібних ситуаціях часто є спокуса постаратися самим «розрулити» ситуацію. Навіщо фонду знати, що ми «прокололися».

Наш досвід показав, що зазвичай більш ефективним кроком було зателефонувати менеджеру і відкрито розповісти обставини. Адже якщо ситуація зайде в глухий кут, то гірше буде всім: і організації, і фондові. Ніхто не хоче обтяження ситуації. Фонд дуже зацікавлений у професійних виконавцях. Фонд витрачає гроші і хоче отримати результат. Всі побічні «шуми», пов'язані з адмініструванням бажано звести до нуля. Ми в Центрі АХАЛАР багато років видаємо міні-гранти ініціативним групам і організаціям. І побували у шкурі грантодавців. Повірте, якщо організація висуває цікаві ідеї, але фінансовий супровід реалізації її проекту буде поганим, то фонд ще тисячу разів подумає чи варто підтримувати ідею далі.

Мал. 1

Тому ніхто не хоче ускладнення ситуації. Бувало, що ми могли разом думати декілька днів, ламати голову, як діяти далі. А коли рішення знайдено і такі складні моменти залишаються позаду, то ми отримуємо більш міцні відносини. Так як вже обидві сторони доклали зусиль і тепер в рівній мірі несуть відповідальність за майбутній розвиток подій.

Звичайно, зараз мова йде не про приховування правди. Коли ми хотіли шляхом обману виплутатися. Ні. Подібний розвиток подій може бути, якщо ви просто помилилися. І вам потрібна допомога.

Висновок: Намагайтеся якнайшвидше з'ясувати і прояснювати всі складні ситуації. Чим швидше ставиться діагноз і робиться лікування, тим більше шансів у хворого вилікуватися.

ВИКОНУВАТИ ФОРМАЛЬНОСТІ

Ще одна з помилок, яка може ускладнювати партнерство - це слабе знайомство з формальними документами, які регламентують відносини донор - організація. Мало хто детально читає договори, які підписуються перед перерахуванням грошей. Наприклад, мої колеги отримали гроші від Європейського Союзу. Скориставшись тим, що на рахунок прийшла солідна сума грошей вони більшу її частину поклали на депозит під хороші відсотки. Потім кілька тисяч доларів, які накопичилися використовували. Через півтора роки з'ясувалося, що це було грубим порушенням договору. Просто його ніхто серйозно не вивчав. І довелося ці гроші повертати з власної кишені. А в кінці проекту, коли вже все витрачено, це робити дуже неприємно.

Висновок: Починайте партнерство з вивчення всіх формальних документів і процедур. Навіть хороші відносини з людьми з фонду не зможуть захистити вас від цих моментів.

АДРЕСНІСТЬ

Ще один нюанс - це адресне спілкування менеджерів. Якщо координатор проекту веде діалог з менеджером фонду, то зазвичай труднощів не виникає. Але коли координатор або менеджер починає домовлятися з бухгалтером, то тут можуть бути колізії. Так як не завжди рівень професіоналізму менеджера НДО включає в себе гарні знання бухгалтерського обліку. Тому більш адекватним ходом буде ведення переговорів

фінансиста з фінансистом, логіста з логістом, директора з директором.

Висновок: Будуйте спілкування з фондом на діалогах людей рівних компетенцій. Щоб упевнитися, що досягається однаковий рівень розуміння завдань. Це виключить зіткнення.

ОСОБИСТІ ВІДНОСИНИ

Особисті відносини між людьми в донорській структурі та в організації мають не останнє значення. Може бути це навіть один з найважливіших пунктів і з нього варто було починати. Адже виключити особисті стосунки (приязнь, симпатію, співчуття або навпаки - неприйняття людини та його життєвої позиції) з формули успіху не вдається.

Ми всі передусім люди. А форма нашої прояви, соціальна роль, яку ми зараз граємо - вторинна. І ця роль може змінюватися з часом. Сьогодні я координатор фонду, а вже завтра - працівник іншої структури або взагалі безробітний. Але при цьому ми не перестаємо бути людьми. І якщо знайдений контакт на людському рівні, то він залишиться і після зміни місця роботи.

Мені розповідали історію фінансування одного з музеїв на півночі Росії, куди в гості приїхав директор великого приватного американського фонду. Директору так сподобався музей, його люди, сам прийом, що ось уже кілька років фонд витрачає по 50 тисяч доларів щорічно на підтримку музею, не маючи в своїх пріоритетах взагалі такої діяльності.

Ми б тут могли говорити про непрофесіоналізм і суб'єктивізм, чи про ще якісь речі, але реальність полягає в тому, що ця схема працює. І в цій схемі людська симпатія чи антипатія вирішує багато чого.

Висновок: Приділяйте увагу вибудовуванню людських відносин. Пам'ятайте, що вони дуже важливі. Професіоналізм і людяність - це як два крила у птаха. Вони повинні бути рівної довжини, інакше складно літати.

Якщо ви хороший співробітник, але вас ніхто не любить в офісі, то це мінус для клімату в колективі. Якщо ж ви прекрасний товариш, але нічого робити толком не можете, то страждає виконання робочих завдань.

Почніть свій партнерський політ з знаходження балансу. Успіхів!

Юрій Трофіменко,
президент Центру гуманістичних технологій "АХАЛАР"

У промінні знань!

З 21 січня 2013 року у Ірпінській центральній міській бібліотеці, бібліотеці для дітей проведено перше заняття з художньої вишивки, для дітей з обмеженими можливостями. Згідно «Договору про творчу співпрацю», який було укладено між Ірпінською міською громадською організацією інвалідів «Оберіг» та Відділом культури і туризму Ірпінської міської ради.

Заняття проводяться на базі проекту «Школа нових можливостей»* реалізується у формі гуртка з арт-терапії- «Творчі долоні» практичними заняттями 1 раз на тиждень понеділок з 15.00 год. до 16.30 год., бісероплетіння, коврова техніка «Вибивання на тканині», українська вишивка.

Відповідно мети та завдань проекту, його учасники беруть участь у розробці, творчому наповненні, організації та проведенні спеціально адаптованої програми для розвитку дітей з особливими потребами, яка втілюватиметься в рамках проекту «Мистецький центр «Камертон» і проходитиме у приміщенні Ірпінської міської бібліотеки за адресою: м. Ірпінь, вул. Шевченко, 3а, а також, за згодою сторін – на будь-якій із територій відповідних закладів.

Ініціатори проекту також беруть участь у «Школі громадської участі» Інституту соціокультурного менеджменту, яка реалізується за фінансової підтримки Фонду ім. Ч.С. Мотта. Знання отримані на Школі із розвитку благодійництва та соціальної анімації значно сприяли у реалізації проекту.

Проект «Школа нових можливостей» є дуже важливий діток які обмежені в соціальній підтримці. Діти, які відвідують заняття змінюються практично на очах, в них «прокидається» бажання жити, творити та відчувати себе потрібними.

**Іванна
Бужинник,
керівник
гуртка**

Заняття гуртка

Міжнародний день активних людей

17 травня – Міжнародний День активних людей, який у 2012 році в перший раз відмічався Центрами активних людей (ЦАЛ/CAL) в Росії та Польщі. Детальніше про День активних людей в минулому році можна почитати за посиланням - <http://rucal.ru/news/2012/05/17/1151/>.

В цьому році в цей день в Нижньому Новгороді планується ще більш грандіозний захід. Активісти ЦАЛів зберуться на одному майданчику, щоб на інших подивитись і себе показати: обмінятися досвідом реалізації соціально корисних активностей, благоустрою територій, організації заходів, гуртків та клубів за інтересами на базі ЦАЛ та інших соціально орієнтованих закладів у власних мікрорайонах. В програмі: майстер-класи, фотовиставка активних жителів, виставки виробів ручної роботи умільців ЦАЛів, а також нагородження почесними грамотами найактивніших добровольців ЦАЛ.

І по вже добрій традиції в День активних людей буде організована екологічна акція: в минулому році ЦАЛі саджали дерева, в цьому планується посадка клумби ЦАЛ (із зеленими та білими квітами – в кольорах бренду ЦАЛ).

Запрошуємо співробітників та активістів організацій, що працюють за технологією Центрів активних людей або Центрів місцевої активності дружньої нам Україні, приєднатися до цього чудового весняного свята. Пропонуємо вам організувати власні активності в цей день, а також приєднатися до саджання квітів у ваших організаціях, а пост-релізи з фотографіями (і може відео) про ваші заходи надіслати нам на електронну адресу – sluzh@sinn.ru. Всі отримані новини та матеріали ми розмістимо на сайті – www.rucal.ru и в наших групах в соціальних мережах – Facebook, Vkontakte та Однокласники.

Команда «Служіння»

Summary

New technologies: telebridge that unites (p. 2)

Using modern technologies people can conduct conferences remotely. This statement was proved again by the participants of "School of civic participation", who gathered together for realization of a long term project "Let's get to know Ukraine through dialog". Project aims to unite youth from different regions of Ukraine around the idea of statehood and following cooperation between them

It's in our power to awaken the sunrise (p. 4)

How studying at "School of civic participation" could change the life of communities describes one of the participants. She is a director of City center of culture and leisure tells how animation in community can bring people together.

Impact of "School of civic participation" on communities' life (p. 8)

A digest of references and initiatives of participants of project "School of civic participation shows how trainings could force changes in communities. Get to know about knowledge and their implementation and first steps of work in community after training.

Cartoonground of positive changes "Animation" (p. 12)

Cartoons can change social environment in communities. Organizers of training for youth on cartoon creation are sure in this statement. Handmade cartoons can have much more social impact that those made on computer. About trainings and its perspectives is told more in the article.

Community organizing: world practices (p. 14)

What is community organizing in world and in Europe? What is necessary to organize community, what are main steps of this process? On these and other questions answers Paul Cromwell, world known expert in this sphere.

Modernization of club institutions: current situation and perspectives (p. 17)

Ukraine today is still in the process of reformation of management system in culture. There are several important steps that were done such as decentralization of administration. About the aspects of these and other changes tells Svitlana Pahlova from Ukrainian center of cultural researches.

Building of long-term relations with donor (p. 20)

Relations of NGOs and donor organization should be built from the very beginning. NGO needs to know such things as how to meet the needs and priorities of donors, how to find long-term programs or what other preferences should be paid attention at.

In rays of knowledge (p. 24)

Project "School of new possibilities" helps children with limited possibilities to fulfill their lives. Classes in the form of club of art-therapy are based in the local library.

International day of active people (p. 24)

On the 17th of May will be celebrated International day of active people, which in 2012 was at first celebrated by Centers of local activities from Russia and Poland. Organizers of this day ask all interested people to join this initiative.

"Школа громадської участі" в дії

Історії успіху діяльності НДО
в соціокультурній сфері

The screenshot shows a website interface with a navigation menu at the top: Home, "Школа громадської участі" в дії, Історії успіху, Бібліотека, Відео, Новини, Статті. Below the menu are links for "Про проект", "Контакти", "Довідник НДО, заклади культури, донорів", "Зареєструватися у довіднику", and "Корисні ресурси". The main content area features a photo of a group of people at a table, with the headline "Коли знання стають корисними". The text below the photo describes the project's impact. To the right of the article are logos for "DONORS", "CHARLES STEWART MOTT FOUNDATION", and "Microsoft". Below the logos is a "Повідомлення 2012" graphic. At the bottom left, there is a section titled "Форум-театр" with a photo of a group of people and a brief description of the initiative.

www.lac.org.ua

Веб-ресурс "Історії успіху діяльності НДО у соціокультурній сфері" Розділ "Школа громадської участі" в дії

Спеціальний розділ на сайті "Історії успіху діяльності НДО у соціокультурній сфері" було створено з метою акумуляції та поширення позитивного досвіду учасників набутого в рамках проекту "Школа громадської участі", який реалізується Інститутом соціокультурного менеджменту за фінансової підтримки Фонду ім. Ч.С. Мотта.

Фото-дайджест ініціатив від учасників "Школи громадської участі"

Топока у Підгородньому

Квезт для молоді від ГО "Взаємодія"

Фестиваль "Акерманський полонез"

Вересневє свято у салищі Альберт

Соціальний проєкт телевізійника "Я - ваша дитина"